

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **D. H. T.**, zastoupen Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, Ph. D., advokátem se sídlem Opletalova 25, Praha 1, proti žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, se sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 1. 2020, č. j. 57 A 96/2019 - 43,

t a k t o :

- I. Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 14. 1. 2020, č. j. 57 A 96/2019 - 43, **se ruší.**
- II. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 25. 4. 2019, č. j. MV-47936-4/SO-2019, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- III. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 24 456 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce Mgr. et Mgr. Marka Čechovského, Ph. D., advokáta se sídlem Opletalova 25, Praha 1.

Odůvodnění:

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Kasační stížností se žalobce domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ze dne 25. 4. 2019, č. j. MV-47936-4/SO-2019, jímž žalovaná zamítla odvolání žalobce a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 20. 2. 2019, č. j. OAM-2719-15/ZR-2018. Tímto rozhodnutím správní orgán prvního stupně zrušil platnost

povolení k trvalému pobytu žalobce dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, v relevantním znění (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), a podle § 77 odst. 3 téhož zákona mu stanovil lhůtu k vycestování v délce 30 dnů od právní moci předmětného rozhodnutí, případně do 30 dnů od propuštění z výkonu trestu odnětí svobody.

[2] Ze správního spisu vyplývá, že žalobce dle své výpovědi přicestoval do České republiky dne 5. 6. 1987, přičemž ode dne 20. 8. 2007 zde pobýval na základě povolení k trvalému pobytu. Před výkonem trestu odnětí svobody žil žalobce ve společné domácnosti se svou manželkou T. T. B., nar. X, vietnamské státní příslušnosti, která disponuje povolením k trvalému pobytu na území České republiky, a je otcem N. S. T., nar. X, který je státním příslušníkem České republiky a v době zahájení řízení krátkodobě studoval v zahraničí. Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 5. 1. 2018, č. j. 2 T 16/2015 – 2844, spolu s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 8. 2018, sp. zn. 3 To 17/2018, byl žalobce pravomocně odsouzen za spáchání pokračujícího zvláště závažného zločinu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 240 odst. 1, odst. 2 písm. a) a odst. 3 trestního zákoníku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 6 let, současně mu byl uložen peněžitý trest ve výši 1 mil. Kč a trest propadnutí náhradní hodnoty v podobě spoluvlastnického podílu jedné poloviny pozemku parc. č. X, jehož součástí je stavba č. p. X, v k. ú. H. u Ch. Uvedeného trestného činu se žalobce dopustil tím, že v období od 1. 1. 2008 do 22. 4. 2014 se záměrem nezaplatit daň z příjmů fyzických osob a DPH spolu se svými spolupachateli koupil a odebral na živnostenský list jiného státního příslušníka Vietnamské socialistické republiky, který dne 7. 1. 2006 vycestoval z České republiky do Vietnamu a jehož živnostenské oprávnění zaniklo k 30. 6. 2008, tabákové výrobky, které žalobce a jeho spolupachatelé následně prodali za cenu stanovenou podle § 13 odst. 11 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách s odkazem na § 103 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, a správci daně nepřiznali za příslušná zdaňovací období povinnost zaplatit DPH za dodání uvedeného zboží ani daň z příjmů fyzických osob. V důsledku toho žalobci ani jeho spolupachatelům nebyly příslušné daně správcem daně vyměřeny, takže státu nezaplatili DPH v celkové výši 6 444 458 Kč a žalobce nezaplatil ani daň z příjmů fyzických osob v celkové výši 5 945 475 Kč. V současné době se stěžovatel nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, jehož konec připadá na 25. 6. 2024.

[3] Na základě těchto skutečností správní orgán prvního stupně zahájil vůči žalobci dne 19. 11. 2018 řízení o zrušení povolení k trvalému pobytu a dne 20. 2. 2019 vydal zmiňované rozhodnutí prvního stupně. Vycházel přitom z toho, že žalobce byl ve smyslu § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, v rozhodném znění, pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky.

[4] Správní orgán prvního stupně odmítl argumentaci žalobce, podle níž je zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu rozporné s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). Správní orgán má zákonný důvod k zásahu do soukromého a rodinného života žalobce, zásah je v souladu se zájmem na ochraně veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, předcházení zločinnosti a rovněž na ochraně práv a svobod druhých. Žalobce jednáním, za něž byl odsouzen, ohrozil blahobyt hostitelské země, neboť řádný výběr daní je pilířem ekonomiky České republiky, a

pokračování

poškodil práva druhých, v tomto případě České republiky, neboť jí způsobil škodu ve výši 4 299 675 Kč (správně má být 5 945 475 Kč – pozn. NSS) nezaplacením daně z příjmů fyzických osob a spolu s dalšími osobami i škodu ve výši 4 946 635 Kč (správně má být 6 444 458 Kč – pozn. NSS), a to nezaplacením DPH. S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016 – 30 (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), správní orgán prvního stupně dodal, že v předmětné věci nejsou naplněny ani podmínky extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy, neboť žalobce neuvedl skutečnosti, které by svědčily o tom, že by návrat žalobce do země původu nebyl možný. Délka jeho pobytu v České republice takovým důvodem není. Vzhledem k tomu, že trestnou činnost páchal s dalšími občany Vietnamu, nelze uzavřít, že by byl zcela odstaven od vietnamského jazyka a kultury. Manželka ani syn nejsou na žalobci závislí svým pobytem.

[5] Odkazy žalobce na rozsudky Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 6. 2018, č. j. 50 A 13/2018 – 39 a č. j. 57 A 4/2018 – 35, a Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2018, č. j. 6 Azs 201/2016 – 46, a ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 422/2017 – 29, jsou podle správního orgánu prvního stupně nepřipadné, neboť se vztahují ke zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců, tedy z důvodu, že cizinec pobýval nepřetržitě déle než 12 měsíců mimo území států EU. Tento důvod nelze stavět na roveň s důvodem dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců. Na straně druhé ovšem správní orgán prvního stupně konstatoval, že oba tyto důvody zrušení trvalého pobytu jsou zařazeny v prvním odstavci § 77 citovaného zákona, přičemž s odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2018, č. j. 1 Azs 377/2018 – 32, a ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Azs 288/2016 – 30, správní orgán prvního stupně uzavřel, že jestliže dle těchto rozsudků není na místě zabývat se přiměřeností zrušení pobytového oprávnění v případě dlouhodobé nepřítomnosti cizince na území České republiky, pak tím spíše není na místě se jí zabývat v případě jeho trestního odsouzení, neboť tento důvod zrušení pobytového oprávnění je podstatně závažnější. Stejně jako v případě zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu z důvodu dle § 77 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců i nyní mohl žalobce snadno předejít zrušení svého pobytového oprávnění tím, že se mohl vyvarovat páčání trestné činnosti.

[6] Ačkoli měl tedy správní orgán prvního stupně za to, že mu nepřísluší zkoumat přiměřenost svého rozhodnutí z hlediska jeho dopadů do soukromého a rodinného života žalobce, nakonec přistoupil k jejímu hodnocení, neboť se domníval, že podle judikatury Nejvyššího správního soudu, pokud účastník tuto námitku uplatní, musí se s ní správní orgán vypořádat. Ačkoliv žalobce žije v České republice dlouho a má zde manželku a syna, který se zde narodil a je občanem České republiky, nebude zrušení platnosti jeho povolení k trvalému pobytu nepřiměřené. Ani jeden z příbuzných není na žalobci závislý svým pobytem. Syn žalobce je již dospělý, plnoletý a momentálně studuje v zahraničí, odluka od otce pro něj tedy nebude nepřekonatelnou překážkou. Navíc se syn i manželka žalobce musejí vyrovnat s šest let trvající odlukou způsobenou výkonem trestu odnětí svobody. Žalobce spáchal pokračující zvláště závažný zločin, kterým způsobil hostitelskému státu výše uvedenou škodu. I v době, kdy žalobce páchal trestnou činnost, zákon o pobytu cizinců obsahoval ustanovení, na jehož základě bylo možné jeho pobytové oprávnění zrušit, nemohl tedy spoléhat na to, že se tak nestane.

[7] Pokud jde o důkazy navržené žalobcem, uvedl správní orgán prvního stupně, že výpis z obchodního rejstříku sice nebyl k vyjádření žalobce přiložen, nicméně z informací dostupných na internetových stránkách www.justice.cz je zřejmé, že byl žalobce zapsán jako společník společnosti X až dne 27. 11. 2018 na základě rozhodnutí valné hromady ze dne 20. 11. 2018. Vzhledem k tomu, že dne 19. 11. 2018 převzal žalobce oznámení o zahájení řízení, jeví se předmětný zápis jako účelově provedený. Společnost sama o sobě existuje již ode dne 30. 11. 2017, přičemž jednatelkou je T. T. B., bude tedy i nadále fungovat bez ohledu na zrušení pobytového oprávnění žalobce, který se v současnosti na jejím chodu stejně podílet nemůže. Vzhledem k uvedenému nedojde zrušením platnosti povolení žalobce k trvalému pobytu ani ke zhoršení finanční situace rodiny, neboť žalobce momentálně nemůže podnikat. Navrhované výsledky žalobce, jeho manželky a syna správní orgán prvního stupně neprovedl, neboť je shledal nadbytečnými. Žalobce se již vyjádřil písemně. Výpovědi syna a manželky žalobce nemohou pro řízení přinést ničeho nového, proto správní orgán prvního stupně tyto výsledky s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 8. 2018, č. j. 4 Azs 153/2018 – 57, rovněž neprovedl. Správní orgán nezpochybňuje rodinné vazby žalobce, ten přitom neuvedl žádné další skutečnosti, které by měly být uvedenými důkazy prokázány.

[8] Skutečnost, že žalobce uhradil veškeré peněžní závazky vyplývající z trestních rozsudků a že nastoupil výkon trestu, nelze zohlednit, neboť v případě nesplnění těchto povinností mu hrozily další sankce. Rovněž nelze souhlasit s tvrzením žalobce, podle něhož bylo jeho trestní odsouzení jediným excesem z jinak bezúhonného života. Ačkoliv byl žalobce odsouzen poprvé, nelze opomenout, že šlo o pokračující trestný čin páchaný po dobu dvou let (ve skutečnosti se tak dělo po dobu více než šesti let – pozn. NSS), kterým byla České republice způsobena škoda téměř 9 milionů Kč (správně má být více než 12 mil. Kč – pozn. NSS). Správní orgán prvního stupně zdůraznil, že dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 10 Azs 312/2016 – 59, je míra integrace cizince do české společnosti irelevantní, pokud spáchá závažný trestný čin.

[9] Správní orgán prvního stupně přitom vycházel z § 2 odst. 4 správního řádu. Ve veřejném zájmu jistě není, aby na území České republiky pobýval cizinec s povolením k trvalému pobytu, jakožto nejvyšším cizineckým pobytovým oprávněním, který zde páchal závažnou daňovou trestnou činnost. Je svrchovaným právem státu rozhodovat o vstupu a pobytu cizinců na své území, právo pobytu cizince tedy není základním lidským právem.

[10] Správní orgán prvního stupně uzavřel, že zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu nelze dávat na roveň trestu vyhoštění, k jehož uložení trestní soudy v případě žalobce nepřistoupily, neboť s vyhoštěním je spojen rovněž zákaz pobytu na území ČR, resp. EU, kdežto zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu představuje pouhé odnětí nejvyššího cizineckého pobytového oprávnění.

[11] Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podal žalobce odvolání, které žalovaná žalobou napadeným rozhodnutím zamítla a potvrdila správní rozhodnutí prvního stupně. Žalovaná zopakovala, že z opisu z evidence rejstříku trestů a z trestních rozsudků, které jsou součástí spisu, je prokázáno, že podmínky pro zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců byly naplněny, neboť žalobce byl odsouzen k šestiletému nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

pokračování

[12] Z rozhodnutí správního orgánu prvního stupně je patrné, z jakých důvodů bylo vydáno, na základě jakých podkladů správní orgán rozhodoval a jak je hodnotil. Skutkový stav byl zjištěn dostatečně. K porušení § 68 odst. 3 správního řádu tedy nedošlo. Pokud jde o neprovedení žalobcem navržených výsledků, žalovaná s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 7 Azs 441/2018 – 32, uvedla, že tvrzení žalobce týkající se jeho rodinných poměrů vzal správní orgán prvního stupně za prokázaná, žalobci tedy nemohlo být neprovedení dalšího dokazování v tomto ohledu na újmu.

[13] Jednání, za něž byl žalobce odsouzen, nelze považovat za ojedinělý exces v jeho jinak řádném životě, neboť se jednalo o pokračující zvláště závažný zločin, který byl páchán po několik let.

[14] S odkazem na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 9 Azs 218/2015 – 51, ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Azs 288/2016 – 30, ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016 – 30, a ze dne 5. 12. 2018, č. j. 1 Azs 377/2018 – 32, žalovaná uvedla, že v případě rušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců nemá správní orgán povinnost posuzovat dopad příslušného rozhodnutí do soukromého ani rodinného života cizince. Test proporcionality provedl již zákonodárce při přijímání této zákonné úpravy. Vzhledem k tomu, že správní orgán prvního stupně nemá povinnost hodnotit dopad předmětného rozhodnutí do soukromého ani rodinného života žalobce, nebyl v tomto směru ani povinen vést dokazování.

[15] Proti rozhodnutí žalované podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Plzni, který ji jako nedůvodnou zamítl.

[16] V odůvodnění rozsudku krajský soud s odkazem na řadu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, zejména na rozsudky ze dne 12. 3. 2019, č. j. 4 Azs 391/2018 – 38, a ze dne 31. 5. 2018, č. j. 5 Azs 46/2016 – 53, uvedl, že v případě řízení o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu jsou správní orgány povinny se přiměřeností rozhodnutí z hlediska dopadů do soukromého a rodinného života cizince zabývat. Dále krajský soud poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 Azs 72/2019 – 34, podle něhož správní orgán při zjišťování podstatných skutečností zpravidla může vycházet jen z toho, co uvede a osvědčí účastník, respektive „nemůže dál, než kam jej účastník pustí“, a na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2018, č. j. 1 Azs 259/2018 – 29, podle něhož, pokud cizinec pouze tvrdí, že má rodinného příslušníka na území České republiky, aniž jakkoliv individualizuje svůj vztah k němu, může se správní orgán s tímto tvrzením vypořádat s mírou odpovídající kvalitě a konkrétnosti takové námítky. Neprovedení navržených výsledků nemohlo vést k nezákonnosti napadeného rozhodnutí, neboť všechna tvrzení žalobce ve vztahu k jeho soukromým a rodinným poměrům vzaly správní orgány za prokázané.

[17] Jak podle krajského soudu vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 7 Azs 554/2018 – 31, břemeno tvrzení a důkazní břemeno ohledně soukromých a rodinných poměrů tíží žalobce a tudíž nelze klást k tíži správních orgánů, pokud přiměřenost svých rozhodnutí hodnotily pouze v intencích toho, co jim bylo o

žalobci známo ze správního řízení. V tomto směru krajský soud odkázal rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 1 Azs 367/2018 – 34, z něhož rozsáhle citoval.

[18] Krajský soud shledal vypořádání námitky nepřiměřenosti žalobou napadených rozhodnutí z hlediska jejich dopadů do soukromého a rodinného života žalobce a jeho rodinných příslušníků ze strany správních orgánů dostačujícím. Správní orgány nepominuly žádnou skutečnost tvrzenou žalobcem, všechny skutečnosti popsaly, uvážily a dospěly k logickému a přesvědčivému závěru, že rozhodnutí není nepřiměřené, a s tímto závěrem se krajský soud ztotožnil. Námitky žalobce zůstaly v obecné rovině. Z tvrzení žalobce nevyplývá, že by nemohl po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody přesunout rodinný život s manželkou do vlasti, kde si může vytvořit zázemí, o němž tvrdí, že jej tam nemá. S ohledem na závažnost žalobcovy trestné činnosti a její dlouhodobé páchání není takový zásah nepřiměřený. Kromě toho žalobce nebyl vyhoštěn a může tedy o povolení k pobytu v České republice znovu zažádat.

II.

Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalované a repliky stěžovatele

[19] Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce („stěžovatel“) původně blanketní kasační stížnost, v jejímž doplnění namítá kasační důvody dle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[20] Stěžovatel správním orgánům vytýká, že dostatečně nezjistily skutkový stav věci. Správní orgány sice uznaly svou povinnost posuzovat přiměřenost rozhodnutí s ohledem na soukromý a rodinný život stěžovatele, ovšem jejich posouzení zůstalo toliko na formální úrovni, správní orgány zohlednily pouze skutečnosti hovořící v neprospěch stěžovatele, které navíc neměly oporu v dokazování. Naopak nebyly zohledněny silné rodinné vazby stěžovatele na území České republiky, jeho předchozí příkladný život, vyšší věk a problémy, které nastanou při jeho reintegraci ve Vietnamu, kde nežije již déle než 30 let a nemá zde žádné příbuzné. Vzhledem k tomu, že v době, kdy bude stěžovatel propuštěn z výkonu trestu, mu bude 62 let, lze očekávat zhoršení jeho zdravotního stavu. Život v prostředí, kde již nemá žádné hlubší vazby, by pro něj v takovém případě znamenal sociální izolaci.

[21] Pokud jde o povinnost stěžovatele vyvíjet aktivitu k prokázání skutkového stavu, je třeba odlišit označování důkazů od jejich provádění. Stěžovatel opakovaně poukazoval na potřebu provést výslech jeho manželky a syna, aby mohl správní orgán získat úplné informace o povaze a intenzitě jejich rodinných vazeb. Neprovedení těchto důkazů se pak promítlo do odůvodnění rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, který předjímal, že pokud se manželka se synem musí vyrovnat s šestiletým odloučením od stěžovatele v době výkonu trestu, nebude ani jejich další odloučení problém. Jedná se o pouhé hypotetické úvahy ohledně velmi individuálního prožívání nepřítomnosti blízkého člověka, které nejsou podepřeny relevantními informacemi ani důkazy. Obdobně nepodložený je i závěr, že bude případně možné, aby rodina přenesla svůj život do Vietnamu. Správní orgán prvního stupně neměl žádné informace o zázemí manželky ani syna stěžovatele ve Vietnamu, ani se nezabýval otázkou, zda je možné, aby tam rodina přenesla své

pokračování

ekonomické aktivity a zda tam může žít v důstojných podmínkách. Takový přístup k dokazování nese znaky nepřipustné libovůle správního orgánu. Tyto závěry přitom převzal i krajský soud.

[22] K samotnému posouzení přiměřenosti dopadů žalobou napadených rozhodnutí stěžovatel namítá, že se správní orgán prvního stupně zaměřil pouze na ochranu veřejného zájmu a intenzitu narušení veřejného pořádku. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2013, č. j. 8 As 68/2012 – 46, je přitom při posuzování přiměřenosti vždy třeba poměřovat něco k něčemu – tedy v tomto případě zájem na ochraně veřejného pořádku s právem na soukromý a rodinný život. Navíc správní orgán prvního stupně nevzal v potaz ani doporučení Rady Evropy č. 1504 z r. 2001, o nevyhošťování dlouhodobých imigrantů, v němž je uvedeno, že by k vyhoštění mělo být přistupováno pouze výjimečně v situacích, kdy další setrvání cizince představuje skutečnou hrozbu pro stát. Stěžovatel si je vědom toho, že v předmětném případě nejde o vyhoštění, nicméně s přihlédnutím k situaci ve Vietnamu a na tamním zastupitelském úřadu ČR se důsledky zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatele značně podobají důsledkům správního vyhoštění. S ohledem na délku svého pobytu stěžovatel spadá do kategorie dlouhodobých imigrantů a vzhledem k jeho osobě, zejména předchozímu řádnému životu, nepředstavuje hrozbu do budoucna, neboť nic nenasvědčuje tomu, že by se měl dopouštět další trestné činnosti.

[23] Dále stěžovatel odkázal na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) ze dne 2. 8. 2001, *Boultif proti Švýcarsku*, stížnost č. 54273/00, a na rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 18. 10. 2006, *Üner proti Nizozemsku*, stížnost č. 46410/99, v nichž ESLP formuloval kritéria, která je třeba hodnotit v případě rušení pobytového oprávnění cizince. Správní orgán prvního stupně kladl důraz zejména na délku uloženého trestu odnětí svobody, kterou odůvodňoval závažnost trestného činu spáchaného stěžovatelem, aniž by zohlednil další hlediska, jako je hierarchie trestných činů uvedená ve zvláštní části trestního zákoníku. Hospodářské trestné činy jsou uvedeny až v hlavě VI., což odráží i význam chráněných hodnot. V tomto ohledu stěžovatel poukázal rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019 – 40. S odkazem na již uvedený rozsudek velkého senátu ESLP ve věci *Üner* stěžovatel dodal, že pokud správní orgán prvního stupně uvádí, že stěžovatel udržoval vztahy s vietnamskými občany, nebyl odtržen od tamní kultury a jazyka, nelze takovou skutečnost vnímat jako důkaz vazeb na zemi původu, nýbrž na Českou republiku, kde tyto osoby žijí. Dále stěžovatel upozornil na to, že byl po celou dobu manželství hlavním živitelem rodiny, která čítá pouze tři členy, jeho vycestování tedy bude mít zásadní ekonomický dopad na její ostatní členy. Stěžovatel dodal, že test proporcionality měl být o to důslednější, pokud bylo dříve v rámci trestního řízení shledáno nepřiměřeným uložení trestu vyhoštění. Byť se jedná o jiný institut, s ohledem na již uvedené je dopad žalobou napadených rozhodnutí do života stěžovatele *de facto* shodný. Tuto skutečnost správní orgán prvního stupně nezohlednil, ač tak měl dle již uvedeného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, 5 Azs 383/2019 – 40, učinit. Pokud trestní soud nepřistoupil k uložení trestu vyhoštění s ohledem na nepřiměřenost takového zásahu do soukromého a rodinného života stěžovatele, měly správní orgány zhodnotit i rodinné vazby stěžovatele.

[24] Závěrem kasační stížnosti stěžovatel navrhl zrušení napadeného rozsudku i rozhodnutí žalované.

[25] Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaná ztotožnila s napadeným rozsudkem krajského soudu a odkázala na své vyjádření k žalobě a na odůvodnění svého rozhodnutí. Pokud jde o kasační argumentaci vycházející z toho, že stěžovateli nebyl uložen trest vyhoštění, uvedla žalovaná, že zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu je jiný právní institut, jehož důsledky jsou méně závažné, neboť s trestem vyhoštění je spojen nejméně roční zákaz pobytu na území ČR. Pouhé zrušení pobytu tyto důsledky nemá, jde pouze o odnětí nejvyššího cizineckého pobytového oprávnění, jímž by stěžovatel neměl disponovat vzhledem k závažnosti trestné činnosti, které se dopustil. Ani § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců, na rozdíl od odst. 2 téhož ustanovení, výslovně nepřipouští zohledňování soukromých a rodinných poměrů cizince. Žalovaná nepopírá judikaturu Nejvyššího správního soudu, podle níž je třeba posuzovat přiměřenost rozhodnutí i v případě zrušení pobytového oprávnění dle § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Správní orgány tak učinily, avšak neshledaly s ohledem na závažnost jednání stěžovatele, že by dopady předmětného rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života byly nepřiměřené.

[26] Na vyjádření žalované ke kasační stížnosti reagoval stěžovatel dvěma replikami doručenými Nejvyššímu správnímu soudu dne 1. 4. 2020 a dne 9. 4. 2020. V nich zopakoval, že správní orgány dostatečně nezjistily skutkový stav a neposoudily přiměřenost dopadů předmětného rozhodnutí do jeho soukromého a rodinného života, naopak rozsáhle zdůvodňovaly, proč tuto skutečnost není možné v případech zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu z důvodu dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců posoudit. Takový postup je v rozporu nejen s čl. 8 Úmluvy, ale též s čl. 6 odst. 2 ve spojení s čl. 17 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny (dále jen „směrnice 2003/86/ES“), jak byly vyloženy Soudním dvorem Evropské unie v rozsudku ze dne 12. prosince 2019, *G.S. a V.G.*, C-381/18 a C-382/18, ECLI:EU:C:2019:1072. Stěžovatel dodal, že ochrana rodinného života se týká nejen stěžovatele, ale i jeho manželky a syna. K závěru krajského soudu, podle něhož se do problematické situace uvedl sám svým protiprávním jednáním, stěžovatel uvedl, že tato skutečnost vyplývá již z podstaty § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců a není tedy relevantní. Dále stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 3. 2020, č. j. 5 Azs 347/2019 – 33, v němž se Nejvyšší správní soud zabýval povinností správních orgánů provést výsledek rodinných příslušníků cizince za účelem posouzení přiměřenosti dopadů jejich rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[27] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu uplatněných kasačních námitek; zkoumal rovněž, zda netrpí vadami, k nimž by byl povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[28] Podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, v relevantním znění, Ministerstvo vnitra zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže byl cizinec

pokračování

pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky anebo byl cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

[29] O tom, že stěžovatel byl pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky, není v předmětné věci sporu. Spornou však zůstává otázka posouzení přiměřenosti zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu stěžovatele s ohledem na jeho soukromý a rodinný život.

[30] Pokud jde o povinnost správního orgánu posuzovat přiměřenost dopadů rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu z důvodu podle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců do práva na osobní a rodinný život cizince, lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019 – 40. Ten se sice zabýval zamítnutím žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU, v něm uvedené závěry však lze přiměřeně vztáhnout i na nyní posuzovanou věc, o to i z toho důvodu, že hodnotí vývoj právní úpravy i judikatury vztahující se mj. právě k § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců:

„Krajský soud svůj právní názor opřel mj. o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2016, č. j. 2 Azs 147/2016 – 30, který se ovšem v případě jím posuzovaném právě rozsáhle zabýval přiměřeností dopadů do soukromého a rodinného života cizince u rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu dle § 77 odst. 2 písm. f) zákona o pobytu cizinců, ve znění účinném do 17. 12. 2015, podle něhož „ministerstvo platnost povolení k trvalému pobytu dále zruší, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, za podmínky, že toto rozhodnutí bude přiměřené z hlediska jeho zásahu do soukromého nebo rodinného života cizince“. Nejvyšší správní soud následně pouze v závěru svého rozsudku obiter dictum poukázal na pozdější právní úpravu účinnou od 18. 12. 2015, konkrétně na § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, podle něhož „ministerstvo zruší platnost povolení k trvalému pobytu, jestliže byl cizinec pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce přesahující 3 roky anebo byl cizinec opakovaně pravomocně odsouzen soudem České republiky za spáchání úmyslného trestného činu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody“. Ve vztahu k této právní úpravě, která ovšem na případ posuzovaný Nejvyšším správním soudem ve věci sp. zn. 2 Azs 147/2016 vůbec nedopadala, dospěl druhý senát Nejvyššího správního soudu k závěru, že zákonodárce uvedenou legislativní změnou zamýšlel dosáhnout toho, aby v případech, na něž se vztahuje § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, nebyla přiměřenost dopadů rozhodnutí o zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu vůbec posuzována.

Tento svůj úmysl zákonodárce v obecné rovině následně skutečně potvrdil novelou zákona o pobytu cizinců provedenou zákonem č. 222/2017 Sb., jež s účinností od 15. 8. 2017 vložila do § 174a zákona o pobytu cizinců definujícího hlediska, k nimž jsou správní orgány povinny přihlídnout při posuzování přiměřenosti dopadů jednotlivých rozhodnutí vydaných dle tohoto zákona, následující odstavec třetí: „Přiměřenost dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán posuzuje pouze v případech, kdy to tento zákon výslovně stanoví.“ Nicméně, ještě

před tím Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 20. 9. 2018, č. j. 10 Azs 127/2018 – 30, (...), dospěl k závěru, že povinnost správních orgánů, dlouhodobě potvrzovaná judikaturou Nejvyššího správního soudu, vždy zkoumat přiměřenost dopadů svých rozhodnutí vydaných dle zákona o pobytu cizinců, která mají potenciální dopad do soukromého a rodinného života cizince (s tím není v rozporu ani rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2017, č. j. 9 Azs 288/2016 – 30, ...), vyplývá přímo z čl. 8 Úmluvy. Ten dle citovaného rozsudku Českou republiku zavazuje k respektu vůči soukromému a rodinnému životu každého jednotlivce a, lze dodat, má samozřejmě před zákonem o pobytu cizinců přednost (viz čl. 10 Ústavy ČR). Na tom nemohl nic změnit ani do zákona následně vložený třetí odstavec § 174a zákona o pobytu cizinců, jak Nejvyšší správní soud potvrdil např. v rozsudku ze dne 19. 12. 2018, č. j. 8 Azs 290/2018 – 27, publ. pod č. 3852/2019 Sb. NSS. V něm totiž shledal ve vztahu k rozhodnutí správního orgánu o uložení povinnosti opustit území ČR rovněž rozpor tohoto ustanovení zákona s čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/15/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. V nyní posuzované věci zamítnutí žádosti o povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana EU lze jen opakovat, že uplatnění § 174a odst. 3 zákona o pobytu cizinců by bylo vedle příslušné výše citované unijní právní úpravy (srov. též čl. 7 Listiny základních práv EU a rozsudek velkého senátu Soudního dvora ze dne 26. 3. 2019, SM, C-129/18, ECLI:EU:C:2019:248) především v přímém rozporu s čl. 8 Úmluvy, (...), a toto ustanovení musí proto zůstat v daném případě neaplikováno.“

[31] Na uvedeném postupu nic nemění ani další recentní rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 – 39, jenž se týká zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu podle § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, u něhož, obdobně jako u písm. c) téhož ustanovení, je důvodem zrušení delší, resp. v tomto případě dlouhodobá nepřítomnost cizince na území. Ovšem úvaha správních orgánů v nyní posuzované věci o tom, že pokud není na místě zabývat se přiměřeností zrušení pobytového oprávnění v případě dlouhodobé nepřítomnosti cizince na území České republiky, pak tím spíše není na místě se jí zabývat v případě jeho trestního odsouzení, neboť tento důvod odnětí pobytového oprávnění je podstatně závažnější, je nesprávná, neboť závěry judikatury Nejvyššího správního soudu k tomuto důvodu zrušení platnosti trvalého pobytu jsou založeny na tom, že cizinec právě svou dlouhodobou nepřítomností na území ČR dává zpravidla najevo, že svůj osobní a rodinný život nespojuje nutně s Českou republikou, což rozhodně není případ důvodu zrušení platnosti trvalého pobytu nyní posuzovaného. Nicméně i k případům spadajícím pod § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců, a do určité míry ke všem důvodům zrušení platnosti trvalého pobytu dle prvního odstavce tohoto ustanovení Nejvyšší správní soud v zmiňovaném rozsudku ze dne 22. 1. 2020, č. j. 10 Azs 256/2019 – 39, poznamenal:

„„Obecný“ test proporcionality dopadů rozhodnutí o zrušení povolení k trvalému pobytu do rodinného a soukromého života cizince provedl v § 77 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců již zákonodárce. Z hlediska vnitrostátní právní úpravy – v běžných případech a v obecné rovině – lze předpokládat, že soustavný a dlouhodobý, více než 6 let trvající pobyt cizince mimo ČR zpřetrhá vazby k ČR (rozsudek ze dne 9. 3. 2017, č. j. 7 Azs 338/2016-39, bod 16). Řízení vycházející z naplnění skutkových podstat vyjmenovaných v § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců zákonodárce pojal tak, aby ministerstvo nemuselo v každém jednotlivém případě zkoumat přiměřenost dopadů rozhodnutí do rodinného a soukromého života cizince dle § 174a

pokračování

zákona o pobytu cizinců (srov. rozsudky ze dne 23. 3. 2017, čj. 10 Azs 249/2016-47, bod 16; ze dne 5. 12. 2018, čj. 1 Azs 377/2018-32, bod 21, a další).

Z tohoto pravidla existují výjimky, v nichž vyvstane potřeba posuzovat přiměřenost dopadů rozhodnutí přímo z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.; k tomu naposledy rozsudek ze dne 12. 12. 2019, čj. 10 Azs 310/2019-32, bod 13, a judikatura tam citovaná). NSS výjimečné případy shledal jen ve sporech, kdy šlo o rodinný život cizince. Pokud by v těchto kauzách nebyla řádně posouzena přiměřenost dopadů rozhodnutí do rodinného života cizince, byli by rodiče odděleni od svých nezletilých dětí, což zjevně odporuje nejlepšimu zájmu dítěte ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte (č. 104/1991 Sb.). (...)

NSS si je vědom toho, že článek 8 Úmluvy je samozřejmě přímo aplikovatelný a má přednost před zákonem. Avšak k jeho potenciální aktivaci musí cizinec v řízení, jako je to nyní, vznést konkrétní námitku nepřiměřenosti zásahu do soukromého či rodinného života. Teprve pak se správní orgán s touto námitkou musí vypořádat (srov. nedávno též rozsudek ze dne 23. 12. 2019, čj. 10 Azs 262/2019-31, bod 15). V tomto případě je navíc třeba konstatovat, že čl. 8 Úmluvy může být použit jen za předpokladu, že konkrétně vyargumentovaná nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života cizince není na první pohled nemyslitelná, tzn. že cizincem tvrzená nepřiměřenost dopadů rozhodnutí není jen zdánlivá či zjevně nespadá pod ochranu čl. 8 Úmluvy. Proto ministerstvo ani žalovaná nemusejí nutně vypořádávat všechny výtky nepřiměřenosti, rozhodně ne ty, které ani při vší představitelnosti nemohou aktivovat ochranu dle čl. 8 Úmluvy.“

[32] Nejvyšší správní soud tedy i v citované věci dospěl k závěru, že v některých případech je třeba čl. 8 Úmluvy aplikovat přímo i přesto, že s takovým postupem § 77 odst. 1 zákona o pobytu cizinců výslovně nepočítá, a to konkrétně tehdy, kdy cizinec jednak vznesl konkrétní námitku nepřiměřenosti rozhodnutí, jednak jím tvrzená nepřiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého či rodinného života není již na první pohled nemyslitelná či zdánlivá. V nyní posuzované věci se jedná právě o takový případ, neboť stěžovatel namítal nepřiměřenost rozhodnutí správních orgánů s ohledem na jejich dopady do jeho soukromého a rodinného života již ve svém vyjádření k podkladům pro vydání prvostupňového rozhodnutí a jeho argumentaci přitom nelze prima facie označit za nemyslitelnou či zdánlivou. Správní orgány tedy v předmětné věci byly povinny posoudit přiměřenost rozhodnutí s ohledem na soukromý a rodinný život stěžovatele.

[33] Vzhledem k tomuto závěru se již Nejvyšší správní soud nezabýval námitkou stěžovatele, uplatněnou navíc až v replice k vyjádření žalované ke kasační stížnosti (tedy až po uplynutí měsíční lhůty k doplnění jeho původně blanketní kasační stížnosti – viz § 106 odst. 3 s. ř. s.), podle níž ke stejnému výsledku vede i povinnost postupovat v souladu se směrnicí 2003/86/ES, jak je vykládána Soudním dvorem mj. ve zmiňovaném rozsudku ve věci *G.S. a V.G.* (C-381/18 a C-382/18). Navíc v této věci se nejedná o zrušení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny ve smyslu § 46a zákona o pobytu cizinců a ani ze správního spisu není zcela zřejmé, že by na tento případ uvedená směrnice dopadala.

[34] To ovšem nic nemění na tom, že závěr žalované, podle něhož nebyly správní orgány v předmětném případě povinny posuzovat dopad rozhodnutí do soukromého a

rodinného života stěžovatele, je v tomto případě, jak vyplývá z výše uvedeného, nesprávný. Vzhledem k tomu, že žalovaná vůbec nepřezkoumala úvahy správního orgánu prvního stupně o přiměřenosti předmětného rozhodnutí, když pouze konstatovala, že hodnocení přiměřenosti rozhodnutí nebylo na místě, upřela tím stěžovateli právo na přezkum rozhodnutí v odvolacím řízení zakotvené v § 89 správního řádu. Její rozhodnutí je tedy v daném ohledu zcela nepřezkoumatelné a již jen z tohoto důvodu mělo být krajským soudem zrušeno namísto toho, aby krajský soud, v rozporu s obsahem žalobou napadeného rozhodnutí, konstatoval, že „*žalovaná aprobovala závěry prvoinstančního orgánu k přiměřenosti rozhodnutí*“.

[35] Je ovšem pravdou, že správní orgán prvního stupně dopad svého rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele (i přes své přesvědčení, že tak nemusí činit), do určité míry posoudil, a ačkoliv žalovaná se přiměřeností svého rozhodnutí po věcné stránce nezabývala, krajský soud následně úvahy správního orgánu prvního stupně rekapituloval a ztotožnil se s nimi. Nejvyšší správní soud proto považuje za vhodné s k těmto úvahám, i z hlediska dalšího postupu v řízení, vyjádřit.

[36] Podle § 174a odst. 1 zákona o pobytu cizinců při posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí podle tohoto zákona správní orgán zohlední zejména závažnost nebo druh protiprávního jednání cizince, délku pobytu cizince na území, jeho věk, zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů, ekonomické poměry, společenské a kulturní vazby navázané na území a intenzitu vazeb ke státu, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ke státu jeho posledního trvalého bydliště.

[37] Při hodnocení soukromých a rodinných vazeb stěžovatele vyšel správní orgán prvního stupně z jeho tvrzení uvedených ve vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí ze dne 18. 1. 2019, která správní orgán nijak nerozporoval a v odůvodnění svého rozhodnutí s nimi skutečně pracoval, výsledky stěžovatelovy manželky a syna však neprovedl, jelikož je shledal nadbytečnými. Jak připomněl i stěžovatel, otázkou neprovedení důkazů výsledky rodinných příslušníků cizince pro jejich nadbytečnost se Nejvyšší správní soud zabýval ve svém nedávném rozsudku ze dne 27. 3. 2020, č. j. 5 Azs 347/2019 – 33, v němž dospěl k závěru, že neprovedení uvedených důkazů mělo za následek nedostatečné zjištění skutkového stavu. Skutkové okolnosti uvedeného případu se však podstatně lišily od nyní posuzované věci, neboť rodina tehdejšího stěžovatele zahrnovala nezletilé dítě, jehož zájmy byly správní orgány povinny hodnotit dle čl. 3 Úmluvy o právech dítěte. Naproti tomu synovi nynějšího stěžovatele bylo v době rozhodování správních orgánů 24 let. S dospíváním člověka je v zásadě spojeno i jeho postupné osamostatnění a pokles jeho bezprostřední závislosti na rodině. V případě stěžovatelova syna je tedy možno s ohledem na jeho věk a studium v zahraničí dospět k závěru, že je natolik samostatný, že případné odloučení od stěžovatele spojené se zrušením platnosti jeho povolení k trvalému pobytu nebude nepřiměřené v porovnání se závažností trestné činnosti, které se stěžovatel dopustil na území České republiky. Stěžovatel přitom neuvedl žádné specifické okolnosti, které by tento závěr zpochybňovaly, respektive neargumentoval v tom směru, že by jeho rodinní příslušníci nesli vzájemné odloučení, které nastalo již s jeho nástupem do výkonu trestu odnětí svobody, hůře, než je obvyklé. To, že rodina špatně snáší vzájemné odloučení, je do jisté míry přirozené a správní orgány k tomuto zjištění nepotřebují vést dokazování. Lze tedy uzavřít, že z tohoto pohledu provedení výsledků rodinných příslušníků stěžovatele, resp. i jeho

pokračování

samého, v předmětné věci sice mohlo dokreslit rodinnou situaci a vzájemné vztahy mezi jednotlivými členy rodiny, nebylo však pro rozhodnutí správních orgánů zcela nezbytné.

[38] Věcnou stránkou posuzování přiměřenosti dopadů rozhodnutí o zrušení platnosti trvalého pobytu do soukromého a rodinného života cizince se Nejvyšší správní soud zabýval rovněž ve svém rozsudku ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019 – 28, v němž mimo jiné rekapituloval judikaturu ESLP k této otázce:

„Např. v relativně nedávném rozsudku ze dne 9. dubna 2019, I. M. proti Švýcarsku, stížnost č. 23887/16, ESLP shrnul svou dosavadní judikaturu k této otázce tak, že předně připomněl zásadu mezinárodního práva, podle které jsou státy oprávněny, aniž jsou přitom dotčeny jejich závazky vyplývající z Úmluvy, kontrolovat vstup cizinců na své území. Úmluva nebrání oprávnění států vyhostit (a tedy ani zrušit povolení k trvalému pobytu - pozn. NSS) v zájmu zachování veřejného pořádku cizince s oprávněným pobytem na jejich území, který se dopustil trestné činnosti; ke své slučitelnosti s článkem 8 Úmluvy však taková rozhodnutí musí být nezbytná v demokratické společnosti, tedy odpovídat naléhavé společenské potřebě a být zejména přiměřená sledovanému legitimnímu cíli (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 9. října 2003, Slivenko proti Lotyšsku, stížnost č. 48321/99, bod 113). ESLP v této souvislosti odkázal též na rozsudek svého velkého senátu ze dne 18. října 2006, Ünner proti Nizozemsku (stížnost č. 46410/99, body 54 až 60) v němž byla shrnuta kritéria, jimiž se mají státy při svém rozhodování při posouzení nezbytnosti zásahu do soukromého a rodinného života takového cizince řídit:

- povaha a závažnost trestného činu spáchaného stěžovatelem,*
- délka jeho pobytu v hostitelské zemi,*
- doba od spáchání trestného činu a chování stěžovatele během ní,*
- státní občanství různých dotčených osob,*
- rodinná situace stěžovatele, zejm. doba trvání manželství, jakož i ostatní okolnosti svědčící o existenci skutečného rodinného života páru,*
- otázka, zda manžel stěžovatele při vzniku rodinného pouta věděl o trestné činnosti stěžovatele,*
- otázka, zda z manželství vzešly děti, a jejich věk,*
- závažnost obtíží, kterým by manžel stěžovatele čelil v domovské zemi*
- zájem a blaho dětí, zejména s ohledem na obtíže, kterým by čelily v domovské zemi*
- pevnost rodinných, sociálních a kulturních vazeb s hostitelskou a domovskou zemí; případně mají zohlednit další konkrétní okolnosti, například medicínské aspekty nebo dočasnou či trvalou povahu zákazu vstupu (rozsudek ESLP ze dne 15. listopadu 2012, Shala proti Švýcarsku, stížnost č. 52873/09, bod 46).*

Vnitrostátní soudy také musejí podle ESLP dostatečně podrobně odůvodnit svá rozhodnutí. Odůvodnění, které skutečně nevyvažuje dotčené zájmy, je v rozporu s článkem 8 Úmluvy, zejména když soudy přesvědčivě neprokáží, že je zásah přiměřený sledovaným cílům, a tedy odpovídá naléhavé společenské potřebě (rozsudek ze dne 8. listopadu 2016, El Ghatet proti Švýcarsku, stížnost č. 56971/10, bod 47). Pokud vnitrostátní soudy dostatečně a přesvědčivě přezkoumaly skutkové okolnosti a relevantní souvislosti a provedly adekvátní posouzení osobních zájmů stěžovatele a obecnějších zájmů společnosti, nepřísluší ESLP jejich posouzení nahradit svým vlastním, a to ani v otázce proporcionality sporného opatření, ledaže pro to existují důležité důvody (rozsudek ESLP ze dne 14. září 2017, Ndidi proti Spojenému království, stížnost č. 41215/14, bod 76).“

[39] Správní orgán prvního stupně se nezaměřil pouze na závažnost stěžovatelova provinění, ale vzal v úvahu rovněž to, že stěžovatel pobývá na území České republiky již dlouhou dobu s manželkou a synem. Pobytový režim manželky ani syna nebude podle správního orgánu dotčen, syn je již dospělý a vzhledem k tomu, že momentálně studuje v zahraničí, nebude pro něj odluka od otce nepřekonatelným problémem. Navíc se rodina musí vyrovnat s šestiletou odlukou zapříčiněnou výkonem trestu odnětí svobody stěžovatele. Dále správní orgán prvního stupně zohlednil argumentaci stěžovatele ohledně jeho členství ve společnosti s ručením omezeným a ohledně jeho dosavadního řádného života.

[40] Předmětné rozhodnutí již ze své podstaty představuje zásah do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho rodiny, to konečně uznávají správní orgán prvního stupně i krajský soud. Stěžovatele bude jeho rodina, bude-li nucen na základě žalobou napadených rozhodnutí vycestovat z České republiky, nepochybně postrádat, to však samo sobě ještě neznamená, že je rozhodnutí o zrušení pobytového oprávnění stěžovatele dle § 77 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců nepřiměřené. Nepřiměřenost tohoto rozhodnutí mohou založit, vzhledem k závažnosti jeho trestné činnosti na území ČR, pouze závažné důvody ve smyslu výše uvedených kritérií stanovených velkým senátem ESLP ve věci *Üner*.

[41] Pokud jde v tomto ohledu o ekonomickou závislost rodiny na stěžovateli, je třeba uvést, že se rodina musela vyrovnat s výpadkem příjmů dosahovaných stěžovatelem již v souvislosti s výkonem trestu odnětí svobody. V době, kdy stěžovatel uložený trest vykoná, bude jeho synovi téměř 30 let, lze tedy předpokládat, že již bude ekonomicky soběstačný. Vzhledem k věku stěžovatele v době jeho předpokládaného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (bezmála 62 let) se však správní orgán prvního stupně měl zabývat především otázkou, zda je vycestování stěžovatele do země původu přiměřené za situace, kdy by měl ve Vietnamu v uvedeném věku, přičemž více než polovinu života prožil v České republice, začínat v podstatě nový život, aniž by bylo zřejmé, že by měl ve Vietnamu jakékoli rodinné zázemí či jiné sociální vazby. Právě ve skutečnosti, že se správní orgán prvního stupně ani krajský soud touto otázkou nezabývaly, spatřuje Nejvyšší správní soud druhý zrušující důvod.

[42] Dále je na jedné straně pravdou, že samotný závěr trestních soudů o tom, že uložení trestu vyhoštění by v případě stěžovatele bylo nepřiměřené, nemůže sám o sobě znamenat nepřiměřenost zrušení platnosti povolení k trvalému pobytu. Se soudním trestem vyhoštění je vždy spojen zákaz pobytu na území ČR, naproti tomu zrušením povolení k trvalému pobytu se cizinci „pouze“ odnímá nejvyšší pobytové oprávnění. Na straně druhé je ovšem třeba opět odkázat na závěry, které Nejvyšší správní soud prezentoval v již citovaném rozsudku ze dne 16. 3. 2020, č. j. 5 Azs 404/2019 – 28, byť se týká obdobného srovnání se správním vyhoštěním: *„Je pravdou, že s tímto rozhodnutím není, na rozdíl od rozhodnutí o správním vyhoštění, spojena doba zákazu pobytu na území ČR, resp. členských států EU, na straně druhé, podobně jako ve věci Nunez proti Norsku (rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 6. 2011, Nunez proti Norsku, stížnost č. 55597/09, bod 81), nelze předvídat, zda by odloučení stěžovatele (...) bylo skutečně jen dočasné, nebo naopak trvalé, ani to, zda by nižší pobytové oprávnění bylo stěžovateli skutečně uděleno, a to s ohledem na omezené*

pokračování

možnosti z hlediska zákona o pobytu cizinců, které by měl stěžovatel pro umožnění návratu do ČR z jeho vlasti k dispozici. Správní orgány se touto otázkou nezabývaly a nevěnovaly v tomto směru pozornost ani příslušné správní praxi. Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj nedávný rozsudek ze dne 14. 2. 2020, č. j. 5 Azs 383/2019 – 40, vydaný v zásadě ve srovnatelné věci, kdy byla cizinci po zrušení povolení k trvalému pobytu zamítnuta i žádost o povolení pobytu přechodného, a to z důvodu, jehož skutkový základ spočíval v téže trestné činnosti tohoto cizince, která předtím vedla i ke zrušení povolení k trvalému pobytu. Byť tedy jistě v obecné rovině platí, že zrušení povolení k trvalému pobytu bude zpravidla méně invazivním zásahem do soukromého a rodinného života cizince, než např. rozhodnutí o jeho správním vyhoštění, možnost stěžovatele získat povolení k přechodnému pobytu v ČR se v tomto konkrétním případě jeví být spíše pouhou spekulací správních orgánů.“ Správní orgány pochybily, když se i v nyní posuzované věci spokojily s pouhým konstatováním, že stěžovatel má v případě zrušení platnosti stávajícího povolení k trvalému pobytu možnost požádat o vydání nového pobytového oprávnění, aniž by se zabývaly tím, zda má taková žádost o jiný (byť i pro stěžovatele méně výhodný) pobytový titul, s ohledem na důvod, pro nějž bylo stěžovateli odňato oprávnění k trvalému pobytu, vůbec reálnou šanci k úspěchu.

IV.

Závěr a náklady řízení

[43] V takto vymezeném rozsahu shledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Zruší-li přitom Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu (§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.). V dané věci se vady, pro něž je rozsudek krajského soudu rušen, týkaly již rozhodnutí žalované. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalované ze dne 25. 4. 2019, č. j. MV-47936-4/SO-2019, zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaná dle § 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. vázána právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto zrušujícím rozsudku. Nejvyšší správní soud znovu opakuje, že v dalším řízení jsou správní orgány povinny posoudit přiměřenost dopadů předmětného rozhodnutí do soukromého a rodinného života stěžovatele a jeho rodiny, přičemž musí vzít v úvahu ekonomickou situaci stěžovatelovy rodiny a možnost stěžovatele žít po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody mimo území České republiky zejména s ohledem na jeho věk a sociální a kulturní vazby v zemi původu, případně jeho skutečnou možnost získat jiné oprávnění k pobytu na území České republiky vzhledem k posuzování takových žádostí osob, které byly v ČR pravomocně odsouzeny za závažnou trestnou činnost.

[44] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Stěžovatel měl ve věci úspěch, podle § 60 odst. 1 s. ř. s. mu tedy přísluší vůči neúspěšné žalované právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.

[45] Stěžovatel v řízení před krajským soudem uhradil soudní poplatek ve výši 3000 Kč, v řízení před kasačním soudem ve výši 5000 Kč.

[46] Stěžovatel dále vynaložil náklady na své zastoupení. V řízení před krajským soudem i před Nejvyšším správním soudem byl stěžovatel zastoupen advokátem Mgr. et. Mgr. Markem Čechovským, Ph.D., proto mu náleží náhrada nákladů spojených s tímto zastoupením; pro určení její výše se použije v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“).

[47] Náklady stěžovatele za řízení o žalobě spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3 x 3100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a účast na jednání [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu], a dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 3 x 300 Kč za tři úkony právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), to vše zvýšeno o částku 2142 Kč připadající na DPH ve výši 21 % (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celkem tedy náklady vynaložené stěžovatelem na jeho zastoupení v řízení před krajským soudem činí 12 342 Kč.

[48] Dále stěžovateli přísluší vůči žalované náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem, které spočívají v částce odpovídající odměně advokátovi za zastupování ve výši 3100 Kč za jeden úkon právní služby, tj. podání kasační stížnosti [§ 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu], dále v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč za jeden úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), to vše zvýšeno o částku 714 Kč připadající na DPH ve výši 21 % (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Náklady vynaložené stěžovatelem na jeho zastoupení v řízení před Nejvyšším správním soudem tak činí 4114 Kč.

[49] Celkem tedy přísluší stěžovateli náhrada nákladů řízení ve výši 24 456 Kč. K její úhradě stanovil Nejvyšší správní soud žalované přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. května 2020

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu